

1980-х роках серед тих, хто виступав проти режиму апартеїду в Південній Африці) стала помітною лише в останні роки. Міжнародні організації такі, як Організація Об'єднаних Націй, дотримуються цього прикладу, зосереджуючи увагу на впливі поведінки індивідуальних і колективних інвесторів на заохочення прав людини, що продемонстровано глобальним договором і принципом відповідального інвестування ООН [3,с.145].

1. Конвенція про права осіб з інвалідністю (Конвенція про права інвалідів) від 20 грудня 2006 р. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text.

2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04 листопада 1950 р. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text.

3. Мовчан А. П. Права человека и международные отношения. М. : Наука. 1982. С. 145-147.

4. Миронов Н. М. Межамериканская система защиты прав человека: генезис и основные институты. *Международное публичное и частное право*. 2009. № 5. С. 33-35.

Лантух І. С.

*старший викладач кафедри теорії та історії держави і права
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

Гречишкін І. К.

*курсант факультету підготовки
фахівців для органів
досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

ОСОБЛИВОСТІ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ВНУТРІШНІХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ

На сучасному етапі розвитку міжнародної взаємодії між державами, проблематика збройних конфліктів все так само гостро постає як на практиці так й у роботах світового наукового співтовариства. Особливе значення протидії збройним конфліктам зумовлене тотальною інтеграцією глобалізаційних процесів у всі сфери життєдіяльності суспільства.

Вагому актуальність даного питання становить його тісний зв'язок із такими суміжними процесами, які часто супроводжують збройні конфлікти, а саме екологічні катастрофи, військові та політичні біженці, гуманітарні наслідки спричинені бойовими діями та найголовніше порушення прав та свобод людини внаслідок таких процесів, а також їх захист та поновлення у

подальшому.

Історично склалося, що питання врегулювання збройних конфліктів є невід'ємною галуззю міжнародного права, а тому суб'єктами даних правовідносин виступають саме держави, на яких відповідно до міжнародних правових стандартів, покладено усю повноту відповідальності.

При розгляді даної проблематики доцільно першочергово з'ясувати власне визначення поняття збройного конфлікту. Згідно з тлумаченням Міжнародного комітету червоного хреста, під збройним конфліктом слід розуміти збройне протистояння, суб'єктами якого виступають держави, а також довготривале протистояння між діючою владою та опозиційними військовими формуваннями, або виключно між такими формуваннями [1].

Виникнення права збройних конфліктів датується другою половиною XIX століття – початком XX століття. У своїй першій формації воно врегульовувало переважно процедуру зовнішніх конфліктів. Однак, починаючи з закінчення Другої Світової війни, прослідковується процес зростання саме внутрішніх збройних конфліктів, що стало причиною розширення кордонів права збройних конфліктів й на них. Під внутрішньодержавним конфліктом науковці пропонують розглядати збройне протистояння, що відбувається у межах певної держави, та у якому збройні сили інших країн не беруть участь. Відповідно до норм міжнародного права виділені певні основоположні принципи та засади ведення військових дій [2].

В першу чергу, сторони збройних конфліктів повинні дотримуватися принципу гуманності та раціональності, що полягає у використанні ними таких засобів, застосування яких завдає мінімально можливу шкоду людським ресурсам та об'єктам, які не становлять інтерес військової агресії. Не мало важливим є обов'язок сторін поважати права жертв військових конфліктів.

При цьому постає питання, що виступає критерієм, який надає цим принципам імперативного характеру та зобов'язує держави їх дотримуватися. Даним фактором є державний авторитет на міжнародній арені, що значно посилюється при добровільному дотримання принципів міжнародного права.

Однак, на сьогоднішній день постає інша проблема, яка має місце у процесі внутрішніх збройних конфліктів. Вона полягає у тому, що у нормах міжнародного права немає приписів, що регулюють причини дотримання принципів права збройних конфліктів неурядовими військовими формуваннями у процесі громадянських війн. Врегулювання даної ситуації є особливо важливим у існуючій на даний момент в Україні, а саме ведення Операції об'єднаних сил на Сході проти самопроголошених терористичних угруповань.

Фактично, у даному випадку підтримка державного авторитету має значення виключно для однієї сторони конфлікту, якою виступає держава. У зв'язку із цим порушується рівність суб'єктів збройного конфлікту у виборі

засобів та ресурсів ведення війни.

Наслідком ведення кожного без винятку збройного конфлікту є певне обмеження чи порушення прав та свобод людей на території ведення військових дій чи які прямо або опосередковано пов'язані із ними. Сторони конфлікту у свою чергу зобов'язані мінімізувати негативний вплив на суспільство що полягає у забезпеченні рівного ставлення до кожної людини, незважаючи на приналежність її до тієї чи іншої сторони конфлікту, поваги прав військовополонених, недопустимості нетерпимості на жодній з підстав, та особливо недопущення геноциду. Окремо слід виділити проблематику захисту прав цивільного населення, яке становить найбільш незахищений сегмент під час збройних конфліктів [3].

Підводячи підсумок, можна зазначити, що незважаючи на значний розвиток людства, питання збройних конфліктів все ще не є вирішеним та потребує більш детального дослідження з урахуванням вимог сучасних реалій. Крім того, хоч проблематика захисту прав людини у процесі збройних конфліктів зазнала значної регламентації у нормах міжнародного права, однак через зростання кількості внутрішніх конфліктів, постає питання щодо забезпечення дотримання міжнародно-правових норм недержавними військовими угрупованнями, які хоч виступають сторонами конфліктів, однак не суб'єктами міжнародного права.

---

1. Алямкін Р.В. Міжнародно-правовий режим захисту прав людини під час внутрішніх збройних конфліктів. *Scientific Papers of the Legislation Institute of the Verkhovna Rada of Ukraine*, (6), 47-51.

2. Луцишин Г. Особливості сучасних збройних конфліктів в умовах глобалізації. *Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку*. 2014. Вип. 26. С. 128-133.

3. Пристайко В. Захист прав людини в умовах збройних конфліктів. *Національний та міжнародний механізм захисту прав людини: постмодерні тенденції розвитку, виклики та шляхи модернізації*.